

I CL igen - med våld och rasism i släptåg

"Gissa vem som är tillbaka"

PATRIK BRENNING

tor 15 sep 2016

"Gissa vem som är tillbaka".

Framför den hälsningen red Legia Warszawa tillbaka in i fotbollens finrum.

Med våld och rasism i släptåg.

Meddelandet från tyska Borussia Dortmund till sina resande fans var tydligt inför Champions League-premiären borta mot polska Legia Warszawa. "Bär inga klubb färger, undvik folksamlingar och rör er i mindre grupper". Kvällen slutade med en imponerande 6-0-seger och en situation på läktaren som kunde ha sparat ur.

Efter halvtimmen spelad, vid underläge 0-3, försökte en grupp polska huliganer storma Dortmunds läktarsektion. När de stoppades av vakter svarade de med våld och sprayade bland annat en sittande funktionär med pepparspray. Det var den första av vad som väntas bli flera skandaler i Europaspelet från den polska klubben när de nu nått Champions Leagues gruppspel igen efter 20 års väntan.

För även om Legia Warszawa inte är vana vid CL-spel så är de rutinerade både när det kommer till kvalspel i Europa och bestraffningar från Uefa.

3000 stormade planen

Vi vrider tillbaka klockan till den 10 juli 2007 - tio veckor efter att Polen, tillsammans med Ukraina, tilldelats arrangörsansvaret för EM 2012. Legia har rest till Litauen för att möta Vėtra Vilnius i en kvalmatch till Intertoto-cupen. Efter 45 minuter, vid underläge 0-2, har de tillresta Legia-anhängarna fått nog.

Litauisk polis bedömer i efterhand att det var upp emot 3000 polska huliganer som tog sig in på planen. Vissa beväpnade med stenar, andra med järnrör, vissa med flaskor. På sina håll hela grupper med meterlånga reklamskyltar i nävarna som vapen.

Polisen svarar med ridande poliser och vattenkanoner inne på arenan. Det tar trots det en halvtimme innan situationen är under kontroll.

Uefas straff är hårt med uteslutning från allt europeiskt spel i två år men svaret från Legias ordförande Leszek Miklas ännu strängare.

- Jag kan inte komma på en enda match i Europa där vi inte fått böter men det här är den värsta skandalen jag någonsin sett. Vi kommer begära in alla videobilder från polsk tv och se till att ingen av de här huliganerna som vi lyckas identifiera kommer sätta sin fot på en fotbollsarena igen, sa Miklas.

Ett tusental (!) Legia-fans stängs av och det som följer är ett öppet krig. Legia-supportrarna bojkottar klubbens egna hemmamatcher och smiter in till bortamötena genom att köpa biljetter till hemmalagets sektioner. Det tar tre år innan situationen stabiliseras och den gamla Żyła-läktaren fylls igen. Samtidigt pågår då ett intensivt arbete i Polen med att motarbeta fotbollsvåldet inför hemma-EM 2012.

"Obehaglig vridning åt höger"

Samma år som Legia spelade CL-fotboll senast, 1996, startades initiativet "Nigdy Wiecej" (Aldrig igen) med sikte på EM-turneringen på hemmaplan. I sex år utbildas lärare, tränare och säkerhetspersonal med målet att utrota rasismen och våldet kring den polska fotbollen till turneringen 2012. När EM kommer inträffar visserligen kravaller, bland annat mellan polska och ryska huliganer, men resultatet av kampanjen bedöms ändå som lyckat.

Men efter Spaniens finalseger mot Italien reser lagen hem, festen lämnar Polen och med det såväl resurser som uppmärksamhet kring den polska läktarproblematiken. Fyra år senare tvingas vi nu konstatera att de gamla problemen är tillbaka - den här gången underblåst med kraftfullt stöd från samma högervindar som kommit att präglade den polska politiken.

- Det pågår en obehaglig vridning åt höger i Polen just nu och många ultras förstärker det nationalistiska klimatet. Tyvärr förekommer det inte heller några protester mot det inom fotbollen så bilden ser inte lika ljus ut som vi hade hoppats på för fyra år sedan, säger Rafal Pankowski.

Pankowski är en polsk professor och expert på extremism. Han har studerat den polska supporter scenen i över två årtionden och var 1996 en av initiativtagarna till "Nigdy Wiecej". Det han tvingats se på senare år är ett kraftfullt politisk ställningstagande från flera av landets ultrasgrupper med såväl hot som våld i botten.

"Förbundet hindrar arbetet"

Lech Poznans rivaliserande fans till Legia har visat högerfanatiska banderoller med ord som "vår ras blod" och Slask Wroclaws sympatisörer protesterade i augusti förra året mot "islamiseringen av Polen" genom att illustrera hur de sänkte en flyktingbåt på Medelhavet.

När Uefa uppmanade klubbarna i Europa-spelet att skänka en del av sina biljettintäkter till flyktinghjälpen svarade Lechs fans med att bojkotta hemmamatchen i Europa League mot Belenenses som plötsligt bara hade 8000 åskådare, istället för normala 20 000. På läktarna har också ramsor som "förlorade får, välkomna till helvetet" och "dra åt helvete, flyktingar" skanderats.

- Tyvärr har det polska fotbollsförbundet valt att hindra snarare än hjälpa vårt arbete, säger Rafal Pankowski om kampen mot rasismen inom den polska fotbollen.

Ordföranden i det polska fotbollsförbundet Zbigniew Boniek, landets mest framgångsrike fotbollsspelare genom tiderna, försvarade öppet banderollen "vår ras blod" och är öppen sympatisör till nationalkonservativa partiet Lag och Rättvisa (PiS). Ett parti som efter valsegern 2015 inskränkt

rättsapparaten samt yttrandefriheten och ökat sin egen makt genom lagändringar på ett sätt som fått Europarådet att reagera och varna för en "medveten ökad polarisering" av det polska samhället.

Ifrågasatte Lewandowskis lojalitet

Zbigniew Boniek har applåderat Lag och Rättvisa som i sin tur uttryckt uppmuntrande ord för de "patriotiska meddelanden" som uttryckts på landets fotbollsläktare. Fotbollens kraft är också viktig för partiet vilket märktes inte minst inför sommarens EM-slutspel i Frankrike.

Parlamentariken Krystyna Pawlowicz ifrågasatte då att Robert Lewandowski utsetts till lagkapten för fotbollslandslaget då Pawlowicz ansåg att 28-åringens "nationella lojalitet" gick att ifrågasätta. Utspelet kom efter att fotbollsstjärnan uppmanat människor att hjälpa till att lindra den svåra situationen för flyktingarna som kommit till Polen.

Lewandowski förblev dock kapten och ledde sitt Polen till en överraskande kvartsfinal där Portugal, som kom att vinna hela EM, till sist vann efter straffsparksläggning. Samtidigt ägnade tillresta polska huliganer sin fritid mellan matcherna åt att slåss med fransk polis på gatorna i Marseille.

Förhoppningen var att "Nigdy Wiecej" till 2012 skulle ha stoppat den polska fotbollshuliganismen. Nu tvingas vi konstatera att den bara pausade den.

Lagets speaker portad

I Europaspelet 2013 stängdes delar av Legia Warszawas läktare ner efter att fansen använt pyroteknik och uppträtt rasistiskt. Samma år portades lagets speaker från de egna matcherna då han enligt Uefa triggade publiken.

Säsongen 2014/15 bötfälldes Legia Warszawa för en protestbanderoll mot Uefa, sedan klubben diskats från CL-kvalet för en regelmiss, innan läktarna stängdes helt i två matcher efter att publiken återigen öppet visat rasistiska åsikter i Europa League-matchen mot SK Lokeren. Domaren tvingades då bryta matchen tillfälligt för att få stopp på Legia-huliganernas yttranden.

Säsongen 2016/17 har startat med pyroteknik, rasistiska ramsor samt läktarvåld och nu är ytterligare en Uefa-utredning mot Legia att vänta.

"Gissa vem som är tillbaka?". Fotbollsvärlden vet mer än väl.

Källor: DW, Polskie Radio, Uefa.org och Telegraph.

<http://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/internationell/championsleague/article23527531.ab>